

# КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПЕРЕВОРОТ ПРЕЗИДЕНТА: ЯК ФОРМУЮТЬ КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД І ЧИ МОЖНА ЙОГО РОЗІГНАТИ?

**Кісель А.А.,**

*студент кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,  
Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, України,  
e-mail:artemkisel2002@gmail.com*

**Семеняка Т.В.,**

*асистент кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,  
Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, України,  
e-mail:semenyaka@knu.edu.ua,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8318-4578>*

Конституційний Суд України (КСУ) є органом конституційної юрисдикції, який забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених Конституцією випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до Конституції України.

КСУ розпочав свою діяльність, яка ґрунтується на засадах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, відкритості, повноти і всебічності розгляду справ, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків, 16 жовтня 1996 року.

КСУ ухвалює рішення, надає висновки, постановляє ухвали, видає забезпечувальні накази. Акти з питань, не пов'язаних із конституційним провадженням, Суд ухвалює у формі постанови. Своє перше Рішення КСУ ухвалив 13 травня 1997 року [1].

Під час реформи 2016 року у Конституції та профільному законі чітко прописали процедури призначення та звільнення суддів.

18 суддів призначають три органи. По шість призначаються Президентом України, Верховною Радою України та з'їздом суддів України. Спочатку проводяться відкриті конкурси, після чого суддів призначають чи обирають з переліку переможців.

Така процедура вже працює і президент Петро Порошенко призначив кількох суддів за своєю квотою в 2018 році - Сергія Головатого та Василя Лемака, які, до слова, виступили проти рішення КСУ.

Звільнити суддю з посади може відповідна кваліфікаційна комісія суддів або член Вищої ради юстиції, і причинами цього можуть бути його заява або триваюче незадовільне виконання обов'язків голови суду, заступника голови суду відповідно, систематичне або грубе одноразове порушення закону при їх виконанні.

Треба зазначити, що Конституція та закони містять багато запобіжників, щоб гарантувати незалежність суддів КСУ від зовнішніх політичних впливів.

До 2016 року законодавство допускало звільнення судді КСУ через "порушення присяги" й такі спірні прецеденти були. Проте з 2016 року подібні можливості чітко заборонені Конституцією.

Кінець жовтня ознаменувався в Україні гучним скандалом – КСУ оприлюднив рішення, яким визнав неконституційними ряд положень Закону України "Про запобігання корупції" та кримінальну відповідальність за декларування недостовірної інформації. Зокрема Конституційний суд повністю скасував п. 8 ст. 11, який визначав наступне повноваження НАЗК: "здійснення в порядку, визначеному цим Законом, контролю та перевірки декларацій суб'єктів декларування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя суб'єктів декларування".

Треба зазначити, що пропозиція Володимира Зеленського просто розпустити Конституційний суд через дане рішення не передбачене законами та Конституцією України.

Він направив депутатам проект закону, яким просто пропонує розпустити нинішній склад Конституційного суду та обрати новий. Окрім того, цим же законом президент пропонує просто повернути чинність усіх норм закону про запобігання корупції, які скасував КС. Така пропозиція викликала хвилю обурення в юристів, експертів з конституційного права та опозиції.

Наприклад, Голова КС Олександр Тупицький вже заявив, що проект президента має ознаки конституційного перевороту, хоча міністр юстиції Денис Малюська підтримав президента, оцінив його проект закону, натомість юрист і колишній заступник голови ЦВК Андрій Магера відкрито називає проект президента неконституційним і вважає, що його ухвалення зашкодить Україні та її правовій системі [2].

"Законопроект президента не має жодного відношення до конституційності. Повноваження судді КС припиняються за чіткими підставами, визначеними Конституцією", - наполягає пан Магера.

Таким чином, на сьогодні в Україні склалася так звана «конституційна криза», яка може негативно вплинути не лише на політичну систему країни, а й спровокувати негативні економічні наслідки для нашої держави.

#### **Список використаних джерел:**

1. Конституційний Суд України. Офіційний веб-сайт: <http://www.ccu.gov.ua/>
2. Червоненко В. С. Судова справа України. BBC News Україна. 2018. №1. с. 4-7.
3. Калашник П. О. Конституційний Суд. Проблеми. Hromadske. 2020. №2. с. 15-21